

Yayına Geliş Tarihi: 05/07/2019
Yayına Kabul Tarihi: 12/07/2019
Online Yayın Tarihi: 06/08/2019

Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik
Araştırmalar Dergisi
Cilt: 3, Sayı: 7, Yıl: 2019, Sayfa: 143-151
ISSN: 2587-2206

SOSYAL POLİTİKA VE EĞİTİMDE SINIF YÖNETİMİYLE İLGİLİ PROGRAM ARAYIŞINA ÖRNEK OLARAK KÜBİK PROGRAM

Mustafa HATIPLER¹

Özet

Sosyal politika, toplumsal barışın ve refahın en önemli düzenleyicisidir. Bu anlamda, toplumsal gelişmenin dinamolarından biri olan eğitimden uzak ve ayrı kalmaz. Özellikle eğitimin fırsat eşitliği ve eğitim programlarının kalitesi ve geliştirilmesi konuları, sosyal politikanın temel konuları arasına girer.

Eğitim, toplumsal gelişmeyi sağlarken beşeri sermayenin de temel yetiştiricisi konumundadır. Beşeri sermayenin hazırlanmasında, en büyük paya sahip olan eğitimin, eşit, adil ve gelişmeye açık olması ve dünden çok bugüne, bugünden yarına yönelik olması kaçınılmazdır.

Sınıf yönetimi, eğitim alanında başarıyı doğrudan etkileyen temel faktörlerden biridir. Bu anlamda sınıf yönetiminde başarı sağlanmasının eğitimde başarı sağlanması, eğitimde başarı sağlanmasının da beşeri sermayenin kalite ve değerinin artması ve sosyal politikanın başarılı olması anlamına geldiği çok açıktır.

Bu küçük çalışmada, sosyal politika, eğitim konularına çok kısa olarak değinilmiş ve sınıf yönetimi ve sınıf yönetiminde Kübik Program üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Politika, Eğitim, Sınıf Yönetimi

¹ Trakya Üniversitesi, ESBMYO, mustafahatipler@trakya.edu.tr

CUBIC PROGRAM AS AN EXAMPLE OF THE SEARCH FOR PROGRAMS IN SOCIAL POLICY AND CLASSROOM MANAGEMENT IN EDUCATION

Abstract

Social policy is the most important regulator of social peace and prosperity. In this sense, one of the dynamos of social development, education can not stay away and separate. In particular, equality of opportunity and the quality and development of education programs are among the main issues of social policy.

While education provides social development, it is the basic educator of human capital. It is inevitable that education, which has the biggest share in the preparation of human capital, should be equal, fair and open to development and be directed towards today, today and tomorrow.

Classroom management is one of the main factors directly affecting success in education. In this sense, it is clear that achieving success in classroom management means achieving success in education and achieving success in education means increasing the quality and value of human capital and achieving social policy success.

In this small study, the topics of social policy and education are briefly addressed and the Cubic Program is focused on classroom management and classroom management.

Keywords: Social Policy, Education, Classroom Management

GİRİŞ

Sosyal refah devleti olmanın en temel şartı; toplum refahının sağlanması ve bu refahın eşit ve adil olarak dağıtılması konusunda sosyal politikalar ortaya koymak, var olanları da geliştirerek sürdürmektir. Genel anlamda; sosyal politika kavramını dar anlamda sosyal politika ve geniş anlamda sosyal politika olarak iki başlık altında ele almak mümkündür. Sosyal politikanın dar anlamdaki anlamı içinde, ekonomik bakımdan bağımlı ve güçsüz insanların, güçlü sermayeye karşı korunması ve emeğin sömürülmesinin önlenmesi yer almaktadır (Talas, 1997: 5). Toplumsal düzende ahenk ve birliği bozan konulardan işçi ve işverenleri uzlaştırılmasına kadar olan bütün konular ise geniş anlamda sosyal politikanın kapsamı alanına girmektedir. Dar ya da geniş anlamda sosyal politikanın hedefi; toplumun refahının sağlanması, sosyal barışın kurulması ve devamının sağlanması, sınıflar arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi ve her türlü toplumsal dengesizliklerin giderilmesidir (Talas, 1997: 53-54).

Sosyal politikanın en önemli uygulama alanı eğitimidir. Eğitim, sosyal politikanın sağlık, güvenlik, barınma gibi alanlarıyla birlikte ve ayrı olarak geniş bir uygulama alanına sahiptir. (Buğra, 2005). Sosyal politikanın eğitimle ilgili olarak; eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve herkesin yeteneklerini en elverişli biçimde geliştirmek noktasında eğitim hizmetlerinden adil ve eşit ölçüde yararlanmasının sağlanması ve eğitim kalitesinin yükseltilmesi şeklinde özetlenebilecek hedef ve uygulamaları vardır (Ünal, 1991: 54-55). Bu hedef ve uygulamalar; eğitim materyal yardımı, ders kitaplarının ücretsiz dağıtılması, şartlı nakit transferi, öğle yemeği yardımı, taşınabilir eğitim sistemi, cinsiyet eşitliğini sağlayıcı uygulamalar, engelli öğrencilere yönelik uygulamalar ve eğitim programlarına yönelik geliştirme faaliyetleridir (Biçer ve Ortakkaya, 2009: 182).

Eğitim sürecinin en somut ve en yalın olarak gerçekleştiği ortam sınıflardır. Bu nedenle sınıf/lar; öğrenen (öğrenci) ve öğretmen (öğretmenler) için merkezi konumda olan mekânlardır. Bu bağlamda sınıf; öğretmenler için öğretmenin en yetkin olması gereken alan iken öğrenciler içinde öğrenmenin en yüksek dozda ortaya konması gereken alan olarak algılanması gerekir.

Eğitim sistemi içinde sınıf yönetimiyle ilgili yaklaşımlar aslında, sınıf yönetiminin öğrencinin eğitim ve öğretimle olan ilişkisinde ne kadar önemli olduğunun ifadesinden başka bir şey değildir. Bu anlamda, gelecek dönemler içinde Kübik Programın yeri ve önemi daha iyi anlaşılacaktır. Bu çalışmanın esasını, sosyal politika ve eğitim ilişkisinden hareketle, eğitimde sınıf yönetiminde program arayışlarına bir örnek ve çare olarak Kübik program oluşturmaktadır.

1.GENEL OLARAK EĞİTİM, SINIF YÖNETİMİ VE SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI

Sınıfı, öğrenci için aileden sonra gelen ikinci derecede önemli ilişkiler sistemi olarak kabul etmek mümkündür (Demirtaş, 2008). Bu açıdan bakıldığında sınıf yönetimi, eğitim sistemi içinde son derece önemli bir yer tutmaktadır.

Sınıf yönetimini, öğretmenin sadece kontrol ve disiplin sağladığı alan olarak algılanması doğru değildir. Bunun yanında ve asıl olarak sınıf yönetimini, öğretmenin, sınıf içi etkinlikleri öğrenme odaklı olarak etkili bir biçimde düzenleyip sürdürme ve öğrenci davranışlarına rehberlik etme süreci olarak algılanması daha doğrudur. Bu nedenle, toplumsal değişimin ve bilişim devriminin getirdiği değişimler sınıf yönetimine yönelik yeni paradigmaları ortaya çıkarmış, yapılandırmacı eğitim yaklaşımının bir gereği olarak bilgiyi edinen, kullanan, yeni

bilgi üretebilen, toplumsal olgulara farklı bakış açıları getirebilen bireylerin yetiştirilmesini ön plana çıkarmıştır (Boyacı, 2008).

Yeni paradigmaların özünde, bireyin toplumun bir parçası olduğu, sınıfın da toplumun mikro düzeyde bir örneğini oluşturduğu, her öğrencinin eşsiz ve birbirinden farklı olarak görülmesi gerektiği düşüncesi öne çıkmaktadır (Bronfenbrenner, 1979).

Geçmişten bugüne sınıf yönetimi yaklaşımlarına bakıldığında, çeşitli görüşler olmakla beraber Başar (2004)'ün geliştirmiş olduğu sınıf yönetimi modelinin bir adım önde olduğu ortaya çıkmaktadır.

Başar (2004)'ün sınıf yönetimi modeli; tepkisel (öğretmenin istenmeyen davranışa tepki vermesi, ödül ve ceza gibi kavramlarının kullanımı), önlemsel (planlama düşüncesine bağlı olarak öğretmenin sınıfta oluşabilecek durumları önceden tahmin ederek bunlara fırsat vermeyecek ortamlar yaratarak önlemler alması), gelişimsel (öğrencinin fiziksel, duygusal ve deneyimsel gelişim düzeyleri gözetilerek etkinlikler hazırlamak ve sınıf yönetiminin bu bağlamda daha etkili gerçekleştirilmesi) ve bütünsel (sınıf yönetimine ilişkin gerekli önlemleri alarak hem gruba hem bireye eşit yönelimi sağlamak, istenmeyen davranışın nedenlerini ortadan kaldırmak ve istenen davranış için uygun ortamı hazırlamak amacıyla diğer üç yaklaşımın etkili ve bütünlükçü olarak kullanılmasının hedeflenmesi) olmak üzere dört yaklaşımdan oluşmaktadır.

2. SINIF YÖNETİMİNDE KÜBİK PROGRAM

Sınıf yönetimine ilişkin başka bir model de Wragg (1993) tarafından geliştirilmiş olan yedi farklı yaklaşımı içeren modeldir. Modelin esasını oluşturan yedi farklı yaklaşım; öğretmenin sınıfa olan yaklaşımını tanımlayan otoriter, serbestçi anlayış, davranışı yönlendirme, insanlar arası ilişkiler, bilimsel, sosyal sistem ve folklor yaklaşımlarıdır.

Wragg'a göre, sınıfta nitelikli eğitim ortamının oluşturulabilmesi için sınıf içerisindeki farklı süreçleri yani zaman, iletişim, motivasyon, sınıfın fiziksel düzeni, eğitim ve öğretim programlarının planlanması gibi boyutları göz ardı etmemek gerekir. Sınıf yönetimine ilişkin çalışmalarda ve sınıf içi uygulamada bu yaklaşımların çerçevesinde belirtilen süreçlerin yönetilmesi için öğretmenin yetkin olması önem taşımaktadır. Wragg (1993), öğretme kavramını: "Öğretmenlerin öğrencilerin öğrenmelerini sağlamak adına yaptığı her şey" olarak ifade eder.

Kübik program, Wragg'ın ortaya koyduğu ve geliştirdiği bir eğitim programıdır. Bu programda yedili bir tasarımdır. Çok yönlü bir küp şeklinde tasarlandığı için Kübik Program olarak adlandırılmıştır.

Kübik programın en önemli unsuru; konu alanı, programlar arası tema ve konular ve öğretmenin ve öğrenmenin farklı metotlarının özenle planlanmasından ibaret olan üç boyutlu olması ve okul toplumu için en uygun ve rekabetçi programın yapılandırılmasıdır (Wragg, 1993).

Kübik programın planlanması ve uygulanması aslında eğitimde gerçek bir inovasyondur. Bu inovasyon, rekabet edebilirliği artırmak için okul toplumu tarafından öngörülen evrensel ve belirli etkinliklerin gerçekleştirilmesini içermektedir.

Kübik programın okul tarafından uygulanabilmesi için program etkinliklerinin belirlenmesi gereklidir. Bu şekilde olması muhtemel olumsuzlukların önlenmesi hedeflenmiştir. Kübik Program'da; programın uygulanması sürecinde hangi etkinliklerin okul için uygun olduğu ve karşılaşılabilecek problemlerin neler olduğu ana sorunu teşkil etmektedir..

2.1. Kübik Program'ın Boyutları

Kübik programda Wragg (1993), geleneksel olmayan bir anlayışla yola çıkarken okul toplumunun üyeleri tarafından oluşturulması uygun olan üç boyut ortaya koymuştur. Kübik programın birinci boyutu, okulun eğitim öğretim süresince üzerinde durduğu mevcut ya da hedeflenmiş olan konulardır. Bu boyutta, disiplinlere ait bilgiler üzerinde yol alınır. Sözü edilen konularda, öğrencinin hayatına yön verecek bilgiler ile şu an bildiklerinin dışında ve mevcut bilgilerinin üzerine inşa edilebilecek bilgiler ele alınır. Ayrıca, konular içinde öğrenme bağımsızlığının yapılandırılması üzerinde durulur (Kliminskas ve Rupainiene 2004).

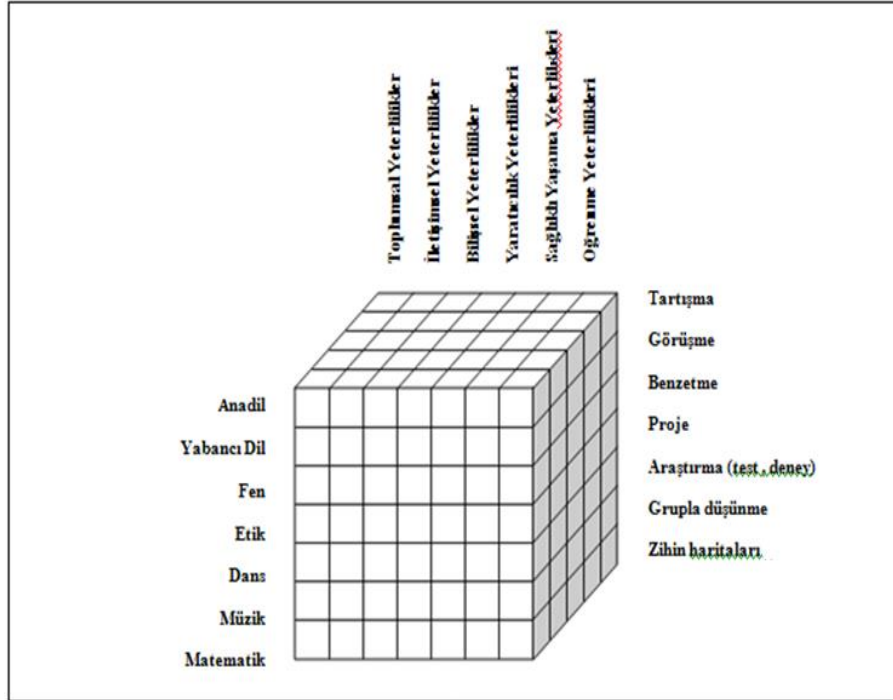
Kübik programın ikinci boyutu, yeterliliklerden oluşur. Bu yeterlilikler programın kapsamı içinde yer alan yeterliliklerdir. Bu şekilde, toplumsal anlamda; sosyalleşme, yaratıcılık, esneklik ve kararlılık konuları irdelenir. Bu irdeleme ve çalışma hem sınıf içini hem sınıf dışını kapsadığı gibi formal ve informal olarak da tasarlanır. İkinci boyutta hedef, projelerle öğrencilerin gelecekte toplumla uyum sağlamalarının sağlanmasıdır (Kliminskas ve Rupainiene, 2004).

Kübik programın üçüncü boyutu, öğrenme ve öğretme stillerini içerir. Bu stiller öğrencilerin okulda uyguladıkları ancak eğitim bittikten sonra da hayata başladıkları anda istekle uygulamaya devam edecekleri stillerdir. Bu boyutun uygulamasında öğretmenler oldukça yoğundur. Çünkü öğretmenler, doğrudan öğretimin yanında, öğrencinin sınıftaki motivasyonunu artırmak ve onlara öğrenmenin nasıl gerçekleşeceğini öğretmek durumundadır. Bunun için de öğretmenler çeşitli etkileşimli metotlar kullanmak zorundadır.

2.2. Kübik Programın İlkeleri ve Özellikleri

Kübik program modeli, hem okulda öğrenilen/öğretilen her şeyi temsil eder hem de devamlılık, aşamalık ve uyumlulaştırma gibi üç klasik planlama ilkesini de içinde barındıran küp şeklinde bir programdır. Program modelini oluşturan büyük küpün içerisindeki her kutucuk için her boyutta planlama yapılmalıdır. Bu boyutlar ve bu boyutlara bağlı şıklar ve küpler aşağıdaki yer alan Şekil 1.'de detaylı olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kübik Program Modeli

Kaynak: Wragg, 1993; Kliminskas ve Rupainiene, 2004

Kübik programın bir başka özelliği, okul özelinde yapılandırılmak üzere, eğitimin gelecekteki ihtiyaçlarını karşılamayı yönelik çok yönlü çalışmaları içermesidir. Programda okulun içi olduğu kadar dışı da önemlidir. Dolayısıyla programda; kübik bir yaklaşımla, okulun içi ve dışındaki bütün gereksinimler sistematik olarak öngörülebilir hale dönüştürülmüştür. Wragg bu durumu Kübik program çerçevesinde: “Okul toplumu tarafından yapılandırılan ve uygulanan programın, çok boyutlu ve değişen bir fenomen olarak kabul edilmesi ve bugün çok karmaşık ya da belirsiz gibi görünen bilgi dünyasında öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmesi için yönetilmesi gerekir” şeklindeki sözleriyle ortaya koymuştur (Wragg, 1993).

2.3.Geleneksel Programlar ve Kübik Program

Kübik program, geleneksel program tasarıları ile benzerlikler gösterse de esas itibarıyla geleneksel program tasarımlarından çok farklıdır. Bu farklılıkları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

1-Kübik programda, öğrencilerin öğrenmede çok sayıda etken olduğundan hareketle, onların daha çok “ne” sorusuna cevap vermesi bunu hazırlıksız yapması ve “neden” sorusuyla ilgili olarak da bilgi belge ve kanıtları ortaya koyması esastır.

2-Kübik programda eğitim gelecek odaklıdır. Kazanılacak bilgi ve yeterlilikler günümüzün koşullarından daha çok geleceğin gereksinimlerini karşılayacak şekilde olmalıdır. Burada geleceğe dair yapılacak programlama, plan ve gereksinimler tespiti okul toplumu tarafından bir bütün olarak yapılmalıdır.

3-Kübik programın yapısı gereği okul toplumu dışından beklentiler fazladır. Okul dışı etkinlikler çok fazladır.

4-Kübik program, konularla ilgili olarak derinleme bir çalışma istemektedir. Bu şekilde ortaya konan konular, öğrencilerin gelecekteki hayatlarına etki edecek bilgi, beceri, tutum ve davranış örüntüleri, açık ve örtük değer ve inanışları düzenleyecek kapasitede olmalıdır. Konular aynı zamanda, öğrenme/öğretme stratejilerinin üzerinde de etkili olmak durumundadır (Wragg,1993).

2.4.Türk Eğitim Sistemi ve Kúbik Program

Türk eğitim sistemi, merkeziyetçi bir yapıya sahiptir. Planlama merkezden yapılmakta, uygulama denetimi de yine merkezden ya da merkez adına yapılmaktadır. Wragg'ın geliştirdiği Kúbik Program Tasarısı, daha çok adem-i merkeziyetçi bir yaklaşımdır. Hatta adem-i merkeziyetçiliğin ötesine geçen bir tasarımıdır. Çünkü kúbik programda geleceğin sorunları ve geleceğin gereksinimleri yerel yaşam koşulları başta olmak üzere ele alınmakta, oradan dünyaya doğru bir açılım sergilemektedir.

Kúbik program yaklaşımı, inovasyoncu yapısıyla eğitimde farklı bir paradigma değişikliği ortaya koymuştur. Bu da programın Türk eğitim sitemi için uygulanmasını zorlaştıran bir nedendir.

Kúbik program, daha çok fütürist yaklaşımlar içeren bir tasarımıdır. Türk eğitim sisteminin uzun vadeli plan ve programlar yapma ve uygulama konusunda büyük bir başarısı yoktur. Daha çok kısa vadeli plan ve uygulamalar yapılmaktadır. Bununla beraber Kúbik Programda yer alan öğrencilerin okul dışı etkinlikleri özellikle sosyal ağırlıklı eğitim veren okullarda ve mesleki eğitim veren okullarda uygulanabilir. Ayrıca programda yer alan öğretmenlerin etkin öğretim metotları uygulamasından da istifade edilmelidir.

SONUÇ

Özellikle geniş anlamda, sosyal politika, eğitim gibi toplumun büyük bir kesimini yakından ilgilendiren bir konudan ayrı düşünülemez. Sosyal politika, eğitimin fırsat eşitliği noktasında başlamakta ve eğitim programlarının geliştirilmesine kadar uzanmaktadır.

Eğitim, hem süreç, hem maliyet hem de üretim olarak, toplumsal faaliyetlerin en geniş olanlarından biridir. Eğitim, ekonominin vazgeçilmesi ve üretimin temel fonksiyonu olan emeğin hazırlayıcıdır.

Eğitim sistemi içinde sınıf yönetimi, öğrencinin eğitim-öğretimle ilgili algı yapılanmasını sağlayan alandır. Bu nedenle; sınıf yönetimiyle ilgili yaklaşım, program ve tasarımlar diğer alanlara göre çok daha önemlidir. Sınıf yönetimi öğretmen için bir yol haritası belirleme, öğrenci için de, hem öğrenme hem de gelecek yıllarda kullanacağı öğrenme yetisinin geliştirme açısından etkilidir.

Hangi açıdan ele alınırsa alınsın, sınıf öğretmenliği ile ilgili program-tasarı çalışmaları eğitim sistemi içinde önemli bir yer tutar. Bu noktada fütürist bir yaklaşım içeren Kübik Program bir yanıla eğitim sisteminde inovasyon sağlarken diğel yanıla da geleneksel yaklaşım ve programların aksayan yönleri izole etmektedir.

Gelecek yılların çok yönlü hayat tarzı düşünöldüğünde, Kübik Program'ın uygulama alanının daha büyük olması ve daha yaygın olması gerektiği de anlaşılacaktır.

KAYNAKÇA

BAŞAR, H. (2004). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.

BİÇER, E., ve ORTAKKAYA, A. F. (2009). SYDGM'nin Sosyal Yardımlarının ve Proje Desteklerinin Etki Analizi Projesi Sonuçları Üzerine Bir Değerlendirme. V. Aile Şurası "Aile Destek Hizmetleri" Bildiri Kitabı, 179-183. Ankara: Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü.

BOYACI, A. (2008). *Sorun Davranışları Yönetmek*. Ankara: Anı Yayıncılık.

BUĞRA, A. (2005). Yoksulluk ve Sosyal Haklar. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu, İstanbul: Sivil Toplum Geliştirme Merkezi. (Erişim: 25.06.2019), http://www.spf.boun.edu.tr/docs/STGP_Bugra.pdf

BRONFENBRENNER, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. USA: Harvard University Press.

DEMİRTAŞ, H. (2008). *Sınıf Yönetiminin Temelleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

KLİMİNSKAS, R. ve RUPAİNİENE, V. (2004). Realization of the cubic curriculum in European school partnership projects: opportunities and insufficiencies - the case study of the project Children's games. European Conference on Educational Research, University of Crete.

TALAS, C. (1997). *Toplumsal Ekonomi*. Ankara: İmge Kitapevi.

ÜNAL, İ. (1991). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

WRAGG, E. C. (1993). *Class management*. London: Routledge.